

BÖLÜM 19

I-ARTUKLU MELİK MANSUR DÖNEMİ

Bu bölüm, Artuklu Hükümdarı Melik Mansur Küçük (Mansur Ahmed)'in M.S. 1353-1368 yılları arasındaki hükümlerlik dönemini, Mardin'in bu dönemdeki siyasi mücadelelerini ve önemli vezirlerinden Altun Boğa'nın Mardin'e kazandırdığı mimari eserleri ele almaktadır. Özellikle Altun Boğa Medresesi'nin günümüzdeki durumu ve önemi üzerinde durulmuştur.

1-M.S. 1353-1368: Artuklu Melik Mansur Küçük (Mansur Ahmed) Döneminde Mardin

Melik Salih'in vefatı üzerine yerine **Melik el-Mansur Küçük** (Mansur Ahmed) geçip hüküm sürdü.¹ Abdüsselam Efendi, *Mardin Tarihi* adlı eserinde Melik Mansur Ahmed'in **Latifiye Medresesi'nde** gömülü olduğunu kaydetmektedir.

Artukluların tarih sahnesinden yavaş yavaş çekilmeye başladığı bu zamanda, Mardin'i yine bir Türk devleti olan **Karakoyunlular** devletini kuran **Bayram Hoca** Mardin Kalesi'ne saldırdı.² Bu saldırı, Tebriz ve Azerbaycan hâkimi Sultan Üveys'in yardımı gelmesiyle savuşturuldu. Bu badirenin atlatılmasında Vezir **Altun Boğa'nın** payı büyüktür.³

Melik Mansur, 1368 yılında vefat etti ve Mardin Latifiye Camii bahçesine gömüldü.

2-Vezir Altun Boğa ve Altun Boğa Medresesi

Vezir Altun Boğa, Sultan İsa Zinciriyi Medresesi'nin civarında, nakışlı, son derece süslü, harikulade bir kapısı olan **Altun Boğa Medresesi'ni** Mardin'e kazandırmıştır. Bu medrese 1927 yılına kadar ayakta durmuştur.

1927'li yıllarda “Altun Boğa Medresesi” yıktırılmış, taşlarından şu anda “**Kız Meslek Lisesi**” olarak faaliyette bulunan okul inşa ettirilmiştir.⁴ Medrese Mahallesi 247. Nuratlı Sokak No.13-15 adresinde bulunan ve Anıtsal 1. Derece sit alanı olan konut olarak kullanılan bu medrese kalıntısının çeşme olarak

kullanılan bir eyvanı ve bazı izleri kalmıştır. Eyvan kuzeye doğru genişlemektedir. Yüksekte kalan başlangıç kısmından sonra solda birkaç basamakla çıkılan derin ve beşik tonozla örtülü oda görülür. Bu odanın önünde eyvan kemeri bir kademe yapar ve sonra iki basamakla inilen bölüme geçilir. Bu bölümde çeşme yer almaktadır. Bu yapının içinde ayrıca Vezir Altun Boğa'nın mezarı günümüze kadar gelmiştir.

Altun Boğa Medresesi'nin kalıntıları üzerinde kalan bu odalarda 1960 ve müteakip yıllarda Hacı Aziz'in eşi Hatice ve kardeşi Mihdiye ile Mihdiye'nin eşi Felemez (Şamt) oturmaktaydı. (Babası Abdi Şamt, Mardin Canavarı lakaplı olup 1959 yılında idam cezasına çarptırılarak infazı yapılmıştı.) Hatice ve Mihdiye, çeşme ve mezarlığın bakımını yapar ve ziyarete gelenlere sınırlı bilgileriyle mezarın bir ermiş kadına ait olduğunu anlatırdı. Bu iki ailenin oturduğu evin bitişiğinde benim doğup büyüdüm.

Felemez Bey, geçimini bu medrese ve kalede bulunan cami kalıntılarından çıkardığı taşları birazcık yontarak çiğ köfte dövme taşı olarak satarak sağlardı. Tarihi eserlere zarar verdiğinin farkında bile olmadan hayatını bununla sürdürürdü. Bu medrese arazisi üzerinde yazarın doğup büyüdüğü ev dahil altı ev bulunmaktadır.

Bu medresenin yeniden Mardin'e kazandırılması mümkündür. Mardin halkının bu medreseyi Mardin'e kazandırması, banilerinin ruhunu şad edecektir. Zira bu medreselerin vakfiyeleri günümüze kadar gelmiştir. Bu vesileyle Vakıflar Müdürlüğü göreve davet edilmektedir.¹⁵ Bölümle ilgili daha detaylı bilgiye www.talatsimdi.com yayınlar bölümünde Vakıf Şehir Artuklu Mardin kitabına ücretsiz ulaşabilirsiniz.

15 Bölüm Kaynakları : [1] Ferdi, Katip. **Mardin Artuklu Melikleri Tarihi**. Hazırlayan: Y. Metin Yardımcı – Editör: İbrahim Özcoşar, Hüseyin H. Güneş. İstanbul: İmak Ofset Basım Yayın San. Tic. Ltd. Şti., 2006, s. 38. [2] Ferdi, Katip. **Mardin Artuklu Melikleri Tarihi**. Hazırlayan: Y. Metin Yardımcı – Editör: İbrahim Özcoşar, Hüseyin H. Güneş. İstanbul: İmak Ofset Basım Yayın San. Tic. Ltd. Şti., 2006, s. 37. [3] Ferdi, Katip. **Mardin Artuklu Melikleri Tarihi**. Hazırlayan: Y. Metin Yardımcı – Editör: İbrahim Özcoşar, Hüseyin H. Güneş. İstanbul: İmak Ofset Basım Yayın San. Tic. Ltd. Şti., 2006, s. 37. [4] Ferdi, Katip. **Mardin Artuklu Melikleri Tarihi**. Hazırlayan: Y. Metin Yardımcı – Editör: İbrahim Özcoşar, Hüseyin H. Güneş. İstanbul: İmak Ofset Basım Yayın San. Tic. Ltd. Şti., 2006, s. 37.